

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu arengukava aastateks 2019-2023

Missioon

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu on kaasaegne raamatukogu, mis pakub juurdepääsu informatsioonile ja kultuurile, kujundab lugemisharjumusi, toetab elukestvat õpet ja võimaldab sisukat vaba aja veetmist kõigile läänevirulastele inspireerivas ja sõbralikus keskkonnas.

Visioon

Raamatukogu on kogukonnas silmapaistev ja kõrgelt hinnatud, usaldusväärne info- ja kultuurikeskus, mis pakub kasutajate vajadustest lähtuvaid, mitmekülgeid, kvaliteetseid ja kaasaegseid teenuseid ja tegevusi kõigile.

Raamatukogu keskkond on kaasaegne, atraktiivne ja kasutajasõbralik ning kogud mitmekülgsed ja lugejate vajadusi arvestavad.

Põhiväärtused

Usaldusväärsus

- Pakume kvaliteetseid teenuseid, vahendame õiget ja kontrollitud infot, tagame lugejaandmete konfidentsiaalsuse.
- Meie töötajad on professionaalsed ja asjatundlikud, oleme sõltumatud ja erapooletud ning oma tööle pühendunud.

Kasutajasõbralikkus

- Oleme tolerantsed ning kohtleme oma lugejaid võrdselt, peame tähtsaks sõbralikkust ja abivalmidust.

Uuenduslikkus

- Oleme paindlikud, avatud muutustele ja võimelised kiiresti reageerima ühiskonnas toimuvatele muudatustele ja kasutajate muutunud ootustele.

Avatus

- Oleme avatud uutele ideedele ja koostööle erinevate valdkondade esindajatega, peame oluliseks kolleegide, partnerite ja kasutajate tagasisidet.
- Töötame selle nimel, et raamatukogul oleks linna kultuuripildis tugev ja kindel roll ning teadmine raamatukogus toimuvast jõuaks inimesteni.

Mitmekülgsus

- Soovime pakkuda võimalikult laia valikut tasuta teenuseid ja sündmusi kõigile sihtgruppidele.
- Peame oluliseks, et raamatukogu keskkond ja tegevused oleksid atraktiivsed ja inspireerivad.
- Töötame selle nimel, et raamatukogust kujuneks multifunktsionaalne kogukonnakeskus.

SWOT

Tugevused

- Raamatukogu paikneb keskses ja ligipääsetavas kohas kesklinnas, teiste peamiste avalike teenuste läheduses. Raamatukogu on avalikus ruumis hästi leitav ja kergesti ligipääsetav väikelastele, eakatele ja erivajadustega inimestele. Raamatukogu juures on autoparkla ja rattamaja.
- Teavikukogu on mitmekülgne ja pidevalt uuenev.
- Põhiteenused ja sündmused on tasuta ning suunatud erinevatele sihtrühmadele.
- Raamatukogu on aktiivne sotsiaalmeedias: ennast reklaamitakse kaasaegse kodulehe, lugemisblogi ja Facebooki ning Instagrami vahendusel.
- Ollakse avatud muutustele ja arendatakse pidevalt uusi teenuseid (nt pilveprint, keelekohvik jm).
- Raamatukogu keskkond on turvaline ja laste jaoks atraktiivne.
- Raamatukogu kuvand on positiivne ning ta on usaldusväärne koostööpartner.
- Raamatukogu täidab Lääne-Virumaal maakonnaraamatukogu ülesandeid.

Nõrkused

- Ruumipuudus, piiratud võimalused teenusetsoonide loogiliseks ülesehituseks, mugavaks ajaveetmiseks ja paindlikeks muudatusteks.
- Ebapiisav ventilatsioon ning konditsioneeride puudumine, mistõttu suvel on ruumid väga palavad ja umbsed.
- Teenindus on jagatud mitme korruse vahel, mistõttu lugejad ei saa kõike soovitud kiiresti ja mugavalt.
- Vananev IT-tehnika ja tarkvara, pideva IT-toe puudumine.
- Puudub kaardimakse võimalus.
- Puuduvad innovaatilised tehnilised võimalused (nt 3D printer).
- Teenusekvaliteet on ebaühtlane, raamatukogutöötajate teadmised, oskused ja valmisolek info- ja kommunikatsioonivahendite kasutamiseks on ebaühtlane.

Võimalused

- Raamatukoguteenus on seadusega kaitstud tasuta teenus. Rahvaraamatukogu seadus tagab raamatukoguteenuse stabiilsuse ja jätkumise.
- Kooli kohustuslik kirjandus toetab lugemisharjumust.
- Haridus- ja kultuuriasutuste ning teiste koostööpartnerite olemasolu piirkonnas ning nende koostöövalmidus pakub võimalusi ühistegevusteks.
- Elukestva õppe tähtsuse tõus suurendab raamatukogu kasutamise vajalikkust.
- Digitaalse informatsiooni ja digiteenuste kasv tingib vajaduse nende oskuste õpetamise järele (nt vanemaealistele).
- Projektide kaudu on võimalik hankida lisarahastust ürituste, näituste ja lisategevuste tarbeks.
- Tugev raamatukoguvõrgustik loob eelduse tihedaks raamatukogudevaheliseks koostööks ja ühiste teenuste ning projektide arendamiseks.

- Mitmekülgsed teenused, avatus, koostöö ja atraktiivne keskkond loob eelduse kujuneda kogukonnakeskuseks.

Ohud

- Muutused inimeste väärtushinnangutes, kiire elutempo ja vaba aja veetmise võimaluste rohkus vähendavad aega lugemiseks ja raamatukogu (sh raamatukogus toimuvate ürituste) külastamiseks.
- Raamatukogu nagu teisedki kohalikud kultuuriasutused sõltub poliitilistest muudatustest ja otsuseid tegevate poliitikute isiklikest väärtushinnangutest.
- Inimeste infokäitumise muutused: pealiskaudne lugemine, info üleküllus ja üha suurema hulga informatsiooni kättesaadavus internetist vähendavad vajadust külastada raamatukogu.
- Demograafilised muutused toovad kaasa lugejate arvu vähenemise.
- Aeglaselt muutuv seadusandlus seab takistusi uute teenuste arendamisel (nt e-raamatute ja filmide laenutus).
- Muutused haridusmaastikul (kõrgkoolide kadumine piirkonnast) toovad kaasa lugejate arvu vähenemise.
- Mitmete uute teenuste arendamine sõltub raamatukogutarkvarast.
- Erialaharidus on pidevas muutumises ega suuda alati pakkuda piisavaid teadmisi ja oskusi, mis on igapäevatoos vajalikud.
- Valdkonna madal palgatase ei motiveeri noori andekaid spetsialiste.
- Haldusreformist tulenevad muutused.

Tegevusvaldkonnad, eesmärgid ja tegevused

Lääne-Virumaa Keskraamatukogu eesmärgid ja tegevused on kavandatud viies tegevusvaldkonnas:

1. Raamatukoguteenused ja kogud;
2. Raamatukogu füüsiline keskkond;
3. Kogukond ja koostöö;
4. Organisatsiooni areng;
5. Lääne-Virumaa Keskraamatukogu maakonna keskraamatukoguna.

I tegevusvaldkond: raamatukoguteenused ja kogud

Üldine eesmärk: pakutavad teenused ja kogud on kasutajate vajadusi arvestavad, mitmekülgsed, kvaliteetsed ja kaasaegsed.

Eesmärk 1: *Raamatukoguteenused on mitmekülgsed, paindlikud ja kasutajate vajadusi arvestavad.*

- Tegevus 1. Vastavalt muutuvatele oludele ja kasutajate soovidele toimub pidev uute teenuste arendamine (nt rühmatööruumide loomine, digiteerimisvõimaluste laiendamine jne).
- Tegevus 2. Teenuseid pakutakse ja arendatakse erinevatele sihtgruppidele (nt koduteenindus, keelekohvik, ettelugemised hooldekodus jne).
- Tegevus 3. Kasutajakoolitused on regulaarsed ja kasutajate vajadustest lähtuvad.
- Tegevus 4. Veebipõhiselt on loodud ligipääs e-raamatutele, sh uudiskirjandusele. Raamatukogu pakub ligipääsu digilehtedele ja avalikele e-teenustele, raamatukogutöötajad nõustavad kasutajaid e-teenuste kasutamisel.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed: külastuste, laenutuste ja kasutajakoolituste arv; kasutajate rahulolu (rahuloluküsitlus) ja tagasiside, teenuste kasutamise aktiivsus.

Eesmärk 2: *Raamatukogu teeninduskeskkond on kasutajasõbralik ja kaasaegne.*

- Tegevus 1. Teenindus on sõbralik, abivalmis ning kõiki koheldakse võrdselt.
- Tegevus 2. Teenuse mugavdamiseks kasutatakse kaasaegsete IT-vahendite võimalusi (nt infokiosk, tahvelarvutid digilehtedega, 3D printer ja muud „tee ise“ võimalused).
- Tegevus 3. Raamatukogu lahtiolekuaegade määramisel võetakse arvesse raamatukogu kasutajate vajadusi ja soove, raamatuid saab tagastada töövälisel ajal tagastuskasti.
- Tegevus 4. Raamatukogu kasutajatelt kogutakse regulaarselt tagasisidet raamatukogu teenustega rahulolu kohta.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed: kasutajate rahulolu (rahuloluküsitlus) ja tagasiside, andmed küllastuste ja laenutuste kohta.

Eesmärk 3: *Mitmekülgne ja lugemishuvi toetav lasteteenindus.*

- Tegevus 1. Pakutakse turvalist ja hubast vaba aja veetmise kohta, kus lastel on võimalus veeta vaba aega koos eakaaslastega.
- Tegevus 2. Kasutajakoolitused on kasutajate vajadustest lähtuvad ja eakohased (nt raamatukogutunnid, raamatututvustused, infootsingu koolitused).
- Tegevus 3. Pakutakse mitmeid tegevusi väikelastele ja nende vanematele (nt muinasjutuhommikud).
- Tegevus 4. Regulaarselt pakutakse lugemis- ja teadmishuvi soodustavaid tegevusi (nt viktoriinid, suvelugemine, orienteerumismängud).
- Tegevus 5. Lastele pakutakse ka muid raamatukogu keskkonda sobivaid tegevusi (nt programmeerimisring, robotika), mis toetavad lugemis- ja teadmishuvi tekkimist.
- Tegevus 6. Pidevalt tegeletakse atraktiivse keskkonna loomisega läbi sõbraliku teeninduse ning mitmekülgsete tegutsemisvõimaluste (nt graafikalauad, lauamängud, mängukonsoolid jne).
- Tegevus 7. Lugema õppimise toetamiseks otsitakse uusi ja lapsi köitvaid võimalusi.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed: laste küllastuste ja laenutuste arv; kasutajakoolituste, ürituste ja näituste arv; kasutajate rahulolu (rahuloluküsitlus) ja tagasiside.

Eesmärk 4: *Teavikukogu on mitmekülgne ja pidevalt uuenev.*

- Tegevus 1. Kogusid uuendatakse regulaarselt, sh hangitakse aastas keskmiselt 400 teavikut 1000 elaniku kohta ning kogude ringlus on vähemalt 1,5.
- Tegevus 2. Komplekteerimisel lähtutakse komplekteerimispõhimõtetest, mida vaadatakse üle kord aastas. Toimub vajaduspõhine järelkomplekteerimine.
- Tegevus 3. Regulaarselt jälgitakse teavikute ooteaja pikkust eesmärgiga, et ooteaja pikkus nimetuse kohta ei ületa keskmiselt 3 nädalat.
- Tegevus 4. Kogude kasutatavust analüüsitakse regulaarselt.
- Tegevus 5. Kogude paigutus ja eksponeerimine on läbimõeldud, arusaadav ja loogiline.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed: kogude ringlus, uuenemine, kasutajate rahulolu teavikukogu valikuga ning ooteaja pikkusega.

Eesmärk 5: *Raamatukogus regulaarselt toimuvad sündmused ja näitused on sisukad, mitmekülgsed ja kaasavad.*

- Tegevus 1. Sündmuste korraldamine erinevatele vanusegruppidele (sh lapsed, õpilased, noored lapsevanemad, pensionärid), võimaluse korral ka koostöös teiste asutustega.
- Tegevus 2. Raamatukogu kasutajate kaasamine ürituste korraldamisesse (aidatakse ruumide ja reklaamiga, kuid üritusi korraldavad ja viivad läbi raamatukogu kasutajad).

Tegevus 3. Uute sündmuste ja sündmuste sarjade algatamine.

Tegevus 4. Toimuvad regulaarselt mitmekülgsed näitused ja raamatuväljapanekud.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed: näituste ja sündmuste arv; sündmustel osalenute arv.

II tegevusvaldkond: raamatukogu füüsiline keskkond

Üldine eesmärk: raamatukogu füüsiline keskkond on kaasaegne, atraktiivne ja inspireeriv, ruumides on võimalik teha paindlikult muudatusi. Raamatukoguhuone on heas korras ning varustatud kaasaegse mööbli ja tehniliste lahendusega.

Eesmärk 1: Raamatukoguhuone on heas korras.

Tegevus 1. Kogu hoone akende väljavahetamine uute, energiasäästlike ning mürasummutavate akende vastu, fassaadi korrastamine.

Tegevus 2. Ventilatsioonisüsteemi uuendamine selliselt, et see on vaikne, efektiivne ning võimaldab ka õhu jahutamist.

Tegevus 3. Kasutajate tarbeks kaasaegsete IT-vahenditega varustatud individuaal- ja rühmatööruumide loomine.

Tegevus 4. Amortiseeruvate ja energiakulukate valgustite väljavahetamine.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed: raamatukogu kasutajate ja töötajate rahuloluküsitlus töökeskkonna osas; individuaal- ja rühmatööruumide kasutatavus; püsikulude (nt elektrikulu) vähenemine.

Eesmärk 2: Kasutusel on kaasaegsed ja innovaatilised tehnilised lahendused.

Tegevus 1. Teavikute varustamine RFID-kleebistega eesmärgiga muuta laenutamine, tagastamine ja teavikute turvamine mugavaks ja kiireks.

Tegevus 2. Laenusautomaadi kasutuselevõtmine, mille abil lugejad saaksid teavikud laenutada ja tagastada privaatselt raamatukogutöötaja abita.

Tegevus 3. IT-tehnika regulaarne uuendamine (arvutipark ei tohiks olla vanem kui 4 aastat), pideva IT-toe olemasolu.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed: raamatukogu kasutajate ja töötajate rahuloluküsitlus.

Eesmärk 3: Ruumid ja mööbel vastavad kasutajate vajadustele ning võimaldavad teha paindlikke muudatusi.

Tegevus 1. Lasteosakonda hangitav mööbel on lastele sobiv ja mugav (nt sobiva kõrgusega lauad ja toolid, riidenagid, koolikottide hoidmise koht).

Tegevus 2. Internetipunkti ja konverentsisaali uue, ruumi sobiva ja mugava mööbli hankimine.

Tegevus 3. Uute riulite tellimisel eelistatakse ratastel mudeleid.

Tegevus 4. Raamatukogu külastamise mugavamaks muutmine ratastoolis ja lapsevankriga külastajatele.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed: kasutajate rahuloluküsitlus; raamatukogukülastuste arv.

III tegevusvaldkond: kogukond ja koostöö

Üldine eesmärk: Raamatukogu on kogukonnas silmapaistev ja aktiivselt kaasa lööv kultuurielu korraldaja ning kõrgelt hinnatud koostööpartner.

Eesmärk 1: *Raamatukogu tegevus on silmapaistev Rakvere linna kultuuripildis.*

- Tegevus 1. Kodulehel ja sotsiaalmeediakontodel olev informatsioon on ajakohane ja pidevalt uuenev.
- Tegevus 2. Raamatukogu reklaam linnapildis on nähtav.
- Tegevus 3. Raamatukogu tegevusi kajastatakse regulaarselt kohalikus ajakirjanduses.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed: meediamonitooring, kodulehekülje ja sotsiaalmeediakanalite kasutatavuse (jälgimise) andmete võrdlemine varasemate aastatega.

Eesmärk 2: *Raamatukogu on partner erinevatele kultuuri-, haridus- ja sotsiaal jms valdkondade asutustele.*

- Tegevus 1. Ürituste ja koolituste korraldamisel ning teenuste arendamisel tehakse koostööd erinevate asutuste ja organisatsioonidega (nt õppeasutused, muuseumid, noortekeskused, päevakeskused).
- Tegevus 2. Osalemine linnas korraldatavatel kultuurisündmustel (nt lastekaitsepäev, linnapäevad).
- Tegevus 3. Koostöö suurendamine erasektoriga võimalike partnerite leidmiseks ja projektide elluviimiseks.
- Tegevus 4. Suurem kontakt koolide huvijuhtidega, regulaarne personaalne suhtlus õpetajate ja lasteaiaõpetajatega.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed: ühisprojektide arv; sündmustel ja kasutajakoolitustel osalejate arv.

IV tegevusvaldkond: organisatsiooni areng

Üldine eesmärk: Lääne-Virumaa Keskraamatukogu on paindlik, efektiivne ja innovaatiline organisatsioon, kus töötab professionaalne personal.

Eesmärk 1: *Raamatukogu töötajad on ühtsed ja motiveeritud, töökeskkond on töötajasõbralik.*

- Tegevus 1. Ühisürituste korraldamine (sünnipäevad, tähtpäevad, ekskursioonid jne).
- Tegevus 2. Koostöös linnavalitsusega töötasu hoidmine konkurentsivõimelisena: raamatukoguhoidja töötasu on vähemalt võrdne riiklike kultuuritöötajate töötasu alammääraga.
- Tegevus 3. Töökohti kujundatakse võimalikult ergonoomiliselt.
- Tegevus 4. Töötajate puhkeruumis on loodud võimalused mugavaks lõunatamiseks ja puhkamiseks.
- Tegevus 5. Infovahetus on kiire ja efektiivne (koosolekud ja elektroonilised kanalid).
- Tegevus 6. Töö- ja puhkuseajakava koostamisel võetakse võimalikult palju arvesse töötajate soove arvestusega, et raamatukogu teeninduskvaliteedis ei tehtaks järeleandmisi.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed: töötajate rahuloluküsitlus.

Eesmärk 2: *Raamatukogutöötajate täiendkoolitus on regulaarne ja asjakohane.*

- Tegevus 1. Võimalikult paljudele töötajatele raamatukogus toimuvatel koolitustel osalemise võimaldamine (nt maakonna raamatukoguhoidjate koolitusseminarid).
- Tegevus 2. Väljaspool raamatukogu toimuvatele koolitustele osalemisvõimaluste pakkumine (nt väljasõidud, konverentsid, stažeerimine) ning koolituse järgselt teiste kolleegidega oma õpitu jagamine (memod, esitlused).
- Tegevus 3. Igas kalendriaastas töötaja arvelt ühe koolituspäeva võimaldamine vabalt valitud koolitusel osalemiseks.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed: töötajate koolitustel osalemise arv; täiendkoolitustelt saadud teadmiste ja oskuste toel uute teenuste ja võimaluste loomine raamatukogu kasutajatele.

V tegevusvaldkond: Lääne-Virumaa Keskraamatukogu maakonnaraamatukoguna

Üldine eesmärk: Ühtlaselt heal tasemel raamatukoguteenused, mitmekülgsed kogud ja pädevad raamatukogutöötajad maakonna rahvaraamatukogudes.

Eesmärk 1: Kogud on mitmekülgsed ja teavikute andmebaasis olevad andmed on kvaliteetsed.

- Tegevus 1. Maakonna rahvaraamatukogudele teavikute tellimine ja töötlemine.
- Tegevus 2. Teavikute andmebaasi regulaarne täiendamine ja korrastamine.
- Tegevus 3. Paindlike võimaluste pakkumine raamatukogudevaheliseks laenutuseks (RVL) teistele raamatukogudele.
- Tegevus 4. Maakonda puudutavate kodulooliste materjalide komplekteerimine, alaline säilitamine ja kättesaadavaks tegemine.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed: maakonna rahvaraamatukogude poolt antav tagasiside ja rahulolu; RVL laenutuste arv.

Eesmärk 2: Maakonna raamatukogutöötajate erialane nõustamine ja regulaarne täiendkoolituste korraldamine.

- Tegevus 1. Raamatukogu nõustab maakonna rahvaraamatukogusid kasutuseeskirjade jm dokumentide koostamisel, kvaliteedihindamise läbiviimisel, kogude kujundamisel ja muudes raamatukogunduslikes küsimustes.
- Tegevus 2. Raamatukogu korraldab regulaarselt mitmekülgseid ja kvaliteetseid täiendkoolitusi maakonna rahvaraamatukogude töötajatele, võttes arvesse kutsepädevusi ja raamatukoguhoidjate vajadusi.
- Tegevus 3. Raamatukogu vahendab maakonna raamatukoguhoidjatele infot koolitusvõimaluste ning Eesti raamatukogunduses toimuva kohta.
- Tegevus 4. Raamatukogu nõustab maakonna rahvaraamatukogusid riikliku statistika ja aruannete esitamisel ning analüüsib raamatukogude tegevust.
- Tegevus 5. Maakonnaraamatukogu töötajad külastavad regulaarselt maakonna rahvaraamatukogusid, et omada ülevaadet raamatukogude olukorra kohta ja vajadusel aidata raamatukogusid inventuuride läbiviimisel.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed: maakonna rahvaraamatukogudele korraldatud koolituste arv ning koolitustel osalejate arv; kvaliteedihindamise läbi viinud raamatukogude arv; maakonna rahvaraamatukogude dokumendid on ajakohased ja nõuetele vastavad; statistika arvestus põhineb ühtsetel alustel; aruanded on korrektsed ja esitatud õigeaegselt.

Eesmärk 3. Koostöö maakonna raamatukogude ja kohalike omavalitsusega on pidev.

- Tegevus 1. Raamatukogu on eestvedaja maakondlike projektide elluviimisel.
- Tegevus 2. Raamatukogu teeb koostööd ja nõustab kohalikke omavalitsusi raamatukoguteenuste korraldamisel ja raamatukogusid puudutavate dokumentide koostamisel.

Eesmärgi saavutamist mõõtvad andmed: maakondlike ühisprojektide arv ja tulemus.